

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 listopada 2016 roku w sprawie z wniosku (...) Banku S.A. z udziałem G. A., D. A. i F. E.

o stwierdzenie nabycia spadku, Sąd Rejonowy w Pabianicach w pkt. 1 stwierdził, że spadek po M. A. (1) z domu M., córce G. i J., zmarłej 4 lipca 2010 r.

w P., tam ostatnio stale zamieszkałej na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabyli: mąż G. A. syn W. i H., dzieci D. A. syn G. i M., F. E. (1) z domu Ż. córka K. i M. po 1/3 (jednej trzeciej) części.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania D. A., zaskarżając go w zakresie pkt. 1. , zarzucając błędne ustalenie stanu faktycznego i wydanie postanowienia w zaskarżonej treści z pominięciem faktu, iż zarówno G. A.

i F. E. (2) odrzucili w ustawowym terminie spadek po M. A. (2). Tym samym wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez stwierdzenie, że spadek po M. A. (1) z domu M., córce G. i J. zmarłej 04 lipca 2010 roku w P., na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabył syn D. A. (syn G.

i M.) w całości, ewentualnie uchylenie skarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Ponadto wniósł o załączenie w poczet materiału dowodowego i przeprowadzenie dowodu z załączonego aktu notarialnego

Rep. A 4938/2010 „Oświadczenie o odrzuceniu spadku” złożonego przez G. A. oraz zobowiązanie notariusza W. O. prowadzącego Kancelarię Notarialną

w P. przy ul. (...), (...)-(...) P., do załączenia do akt sprawy

Aktu Notarialnego Rep. A (...) „Oświadczenie o odrzuceniu spadku” złożone przez F. E. i przeprowadzenie dowodu z wskazanego dokumentu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna i skutkowałą uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pabianicach.

Przede wszystkim wskazać należy, że podstawowym obowiązkiem Sądu rozpoznającego sprawę o stwierdzenie nabycia spadku jest – w myśl art. 670 k.p.c. – zbadanie, kto jest spadkobiercą i w tym zakresie Sąd winien działać z urzędu, niezależnie od ewentualnych wniosków dowodowych składanych przez uczestników postępowania. Z treści art. 670 § 1 k.p.c. wynika również obowiązek ustalenia, czy dzieci spadkobiercy, odrzucającego spadek mają zstępnych i wezwania ich do udziału w sprawie jako spadkobierców ustawowych. Sąd ma zatem obowiązek nie tylko ustalić, czy spadkodawca sporządził ważny i skuteczny testament, a w jego braku – jaki jest krąg jego spadkobierców ustawowych, ale także i to, który ze spadkobierców ustawowych może ten spadek odziedziczyć, w szczególności, czy osoby powołane do dziedziczenia w pierwszej kolejności nie są od tego dziedziczenia wyłączone. W tym celu Sąd zobowiązany jest także zbadać, czy spadkobierca nie odrzucił spadku, ponieważ art. 1020 k.c. stwierdza, że spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Uchybienie po stronie Sądu Rejonowego w sprawie niniejszej polegało – jak słusznie zauważył skarżący – na dokonaniu nieprawidłowego ustalenia faktycznego, iż mąż spadkodawczyni M. A. (2) i jej dzieci nie odrzucili spadku po niej, co z kolei implikowało stwierdzenie, że nabyli oni spadek po ww. spadkodawczyni. Tymczasem ustalenie to nie znajduje oparcia w materiale dowodowym sprawy i stoi w sprzeczności

z zapewnieniem spadkobiercy D. A., który w toku rozprawy w dniu 5 kwietnia 2016 roku podał, że słyszał od siostry i ojca, że odrzucili oni spadek. Okoliczność ta wymagała zatem zweryfikowania w toku postępowania i o ile Sąd I instancji widział potrzebę ustalenia, czy zostały złożone w sądzie oświadczenia o odrzuceniu spadku, to nie podjął w tym zakresie stosownych czynności dowodowych. Jak wynika przy tym z załączonego przez apelującego aktu notarialnego rep. A (...) G. A. w dniu 20 października 2010 roku złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku po swojej

żonie M. A. (2). Jednocześnie apelujący wskazał, że oświadczenie córki F. E. o odrzuceniu spadku wynika z aktu notarialnego rep. A. (...).

Efektom powyższego uchybienia jest błędne ustalenie kręgu spadkobierców, co skutkowało tym, że Sąd Rejonowy nie wywiązał się należycie z obowiązku nałożonego na niego przez art. 670 zd. I k.p.c. Wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia wymaga ponownego rozpoznania sprawy i przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego zmierzającego do ustalenia prawidłowego kręgu spadkobierców po zmarłej M. A. (2), w szczególności z uwzględnieniem tych którzy spadek odrzucili. W realiach sprawy przede wszystkim istnieje konieczność przeprowadzenia dowodu z dokumentów w postaci aktu notarialnego rep. A (...) oraz aktu notarialnego rep. A. (...) dotyczących oświadczeń o odrzuceniu spadku przez G. A. i F. E., a następnie oceny skutków odrzucenia spadku, tj. czy uczynili to w przewidzianym ustawą terminie, jak również w wymaganej przez przepisy formie, a zatem stosownie do art. 1020 k.p.c. ustalenie, czy osoby te zostają wyłączone od dziedziczenia, tak jakby nie dożyły otwarcia spadku, a jeśli tak, to czy istnieje potrzeba wezwania do udziału w sprawie - jako zainteresowane - osoby nabywające spadek wedle reguł dziedziczenia ustawowego w dalszej kolejności (art. 1020 k.c. i art. 510 § 2 w związku z art. 669 k.p.c.).

Powyższe okoliczności uzasadniają uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego pozostawiono Sądowi I instancji, stosownie do treści art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.